

COMMISSIE VOOR DE VOLKSGEZONDHEID, HET LEEFMILIEU EN DE
MAATSCHAPPELIJKE HERNIEUWING

van

WOENSDAG 24 FEBRUARI 2016

Namiddag

Vraag van mevrouw Valerie Van Peel aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid over "de reclamespot in verband met spermadonatie" (nr. 8605)

Valerie Van Peel (N-VA):

Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, vorige maand lanceerde een groep reclamemakers een opmerkelijk filmpje, vooral wat de motivatie betreft. Ze hadden het over een steeds groter tekort aan jonge creatieve talenten en ze wilden die schaarste bestrijden door massaal naar de spermabank van het UZ Brussel te gaan. Het was de bedoeling om op die manier zoveel mogelijk creatieve baby's te verwekken. Als afsluiter was er een algemene oproep voor donatie. Het universitaire ziekenhuis werkte er actief aan mee.

De algemene oproep kan ik begrijpen. Er is inderdaad een tekort, maar ik deel de mening van professor-geneticus Jean-Jacques Cassiman die in *Het Nieuwsblad* stelde dat er wel erg luchthartig werd omgesprongen met een gegeven dat voor heel wat mensen bijzonder gevoelig ligt. Om nog maar te zwijgen over het feit dat ook de waarheid geweld wordt aangedaan. Het is natuurlijk niet zo eenvoudig dat de spermadonatie van een aantal creatieve jongeren ervoor zorgt dat er meer creatieve baby's ter wereld komen. Naar een dergelijke situatie willen we ook niet evolueren.

Het filmpje mag dan ludiek en ongetwijfeld goed bedoeld zijn, toch vraag ik me af of het gepast is. Ethisch, maar ook wetenschappelijk zijn er zonder meer de nodige bedenkingen te formuleren. Vooral de actieve medewerking van het ziekenhuis lijkt de grenzen van de wet tot het uiterste af te tasten.

Fertiliteitcentra mogen immers vandaag geen gebruik maken van reclame om actief donoren te werven. Actieve medewerking aan een dergelijke reclamestunt is volgens mij dus wel bedenkelijk te noemen.

Mevrouw de minister, daarom mijn vraag. In hoeverre is het volgens u toelaatbaar dat een ziekenhuis met een fertiliteitcentrum binnen het gegeven wettelijk kader actief meewerkt aan een dergelijke reclamespot die een duidelijk oproep tot donatie bevat? Los daarvan onderschrijf ik wel het reële tekort dat er vandaag is. Misschien kunt u ook meegeven of u op een andere manier een nationale campagne overweegt om daarop in te spelen?

Minister Maggie De Block:

Mevrouw Van Peel, ik had dit niet gezien, ik heb het moeten opzoeken. Ik kijk eigenlijk nauwelijks tv.

Artikel 5 van de wet van 19 december 2008 stelt dat de reclame voor het verrichten van wegnemingen van of handelingen met menselijk lichaamsmateriaal waaronder sperma

verboden is. Een uitzondering is voorzien voor tot het publiek gerichte campagnes voor het sensibiliseren voor allogene donatie van menselijk lichaamsmateriaal uitsluitend in het belang van de volksgezondheid. Het onderscheid tussen reclame enerzijds en sensibiliseringscampagnes in het uitsluitend belang van de volksgezondheid anderzijds is niet gemakkelijk te maken. Campagnes die worden gevoerd door de fertiliteitsector zullen echter naast de volksgezondheid ook eventueel andere belangen dienen.

Op zich sta ik niet weigerachtig tegenover campagnes gevoerd door de sector met de bedoeling het publiek op een ethisch aanvaardbare manier gevoelig te maken voor de donatie van sperma. Het filmpje waarnaar u verwijst lijkt met een heel andere doelstelling gemaakt te zijn als ik de makers ervan mag geloven. Men wil het tekort aan kaarten aan studenten die voor creatieve richtingen kiezen en de problemen van de creatieve bureaus om jong talent te vinden onder de aandacht brengen.

Mocht men zich beperkt hebben tot die boodschap, denk ik dat er niets verkeerd zou geweest zijn met het filmpje. Dan zou het begin ervan best grappig gevonden kunnen worden.

Tegelijkertijd wordt de link gemaakt met het doneren van sperma waardoor de wet op het menselijk lichaamsmateriaal van toepassing is. Ik weet niet of dat *stoemelings* is gebeurd. De vraag is nu of er wel voldaan is aan de voorwaarden van die wet. Ik denk dat we beiden het antwoord daarop kennen.

Het is aan het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten om te oordelen of dit filmpje voldoet aan de wettelijke voorwaarden en op te treden als zou blijken dat dit niet het geval is. Het gaat hier toch om een reclamefilmpje.

Als ik verneem dat zij de toestemming hadden, mag ik ervan uitgaan dat men in een erkend fertiliteitscentrum die bijzondere wet kent. Wat er precies gebeurd is, weet ik niet, maar ik vind het moeilijk om de bocht te maken. Ik denk dat we het signaal moeten geven dat dit een brug te ver is.

Het zou een opdracht voor de FOD Volksgezondheid kunnen zijn om binnen het bestaande kader andere methoden te vinden om deze problematiek aan te kaarten die misschien minder grappig zijn, maar wel meer respect tonen voor wie ermee te maken heeft. Deze mensen ervaren het volgens mij immers helemaal niet als grappig.

Valerie Van Peel (N-VA):

Mevrouw de minister, men kan dit grappig noemen, maar men kan moeilijk gaan discussiëren over wat grappig is en wat niet. Hier is al dan niet bedoeld voor een manier gekozen die voor heel wat mensen erg gevoelig ligt.

Een tweede zaak vind ik meer problematisch, met name de samenwerking met één van de fertiliteitscentra zelf, die deze wetgeving toch zouden moeten kennen. In mijn ogen zijn ze hier zeer duidelijk uit de bocht gegaan.

Als ik u goed begrijp, zullen zij daarop aangesproken worden of misschien zelfs beboet worden. Daarover zal het FAGG dan moeten oordelen.

Ik neem echter aan dat het dossier er wel zal liggen.

Het fertiliteitscentrum heeft blijkbaar willen aankaarten dat er een tekort aan spermadonoren is. Dit is ook algemeen geweten. U wijst erop dat u nagaat of de FOD een meer ethische verantwoorde en algemene campagne kan uitwerken, die niet op één fertiliteitscentrum maar

op de problematiek an sich is gericht. Misschien is problematiek wel het verkeerde woord. Dat die campagne wel een zaak is om te bekijken, is een stelling waarin ik u ten volle steun. Ik hoop u daarover in de toekomst nog eens opnieuw te horen.

Minister **Maggie De Block**:

Mevrouw de voorzitter, mevrouw Van Peel, een van de belangrijke zaken is de hele discussie over de anonimiteit van de gameten. Dat heeft duidelijk een invloed. Zolang die discussie niet is uitgeklaard, ongeacht wat u daarover in de ene of de andere richting denkt, zullen wij weinig nieuwe donoren aantrekken. In dat geval zijn wij inderdaad aangewezen op buitenlandse banken. Wij doen op dat vlak vooral op de Deense banken een beroep. Wij zullen dus heel veel blonde kindjes met blauwe ogen krijgen.

Valerie Van Peel (N-VA):

Mevrouw de minister, voor alle duidelijkheid, het dossier situeert zich niet in de Senaat. Het situeert zich wel degelijk hier in de commissie. Ik volg u daar ook in. Zodra een dergelijk debat wordt gestart – buitenlandse voorbeelden, waar de discussie wel al besloten is, hebben dat uitgewezen –, wordt het ook best zo snel mogelijk gesloten en wordt best zo snel mogelijk duidelijkheid gecreëerd. Tijdens het debat wordt immers een terugval gecreëerd, omdat een nieuwe donor niet weet in welk verhaal hij zich inschrijft.

Ik onderschrijf dat dus ten volle.

Onze meerderheid werkt ook volop aan die problematiek. Voor mij moeten wij heel snel tot een gedragen, goed voorstel komen. In dat geval zal een campagne sowieso nodig zijn, wat wij vandaag al nodig hebben.

Minister **Maggie De Block**:

Mevrouw de voorzitter, mevrouw Van Peel, op dit ogenblik is er geen rechtszekerheid voor de donoren.

La **présidente**: Ces textes-là sont en suspens depuis de longs mois déjà.

Valerie Van Peel (N-VA):

Ce n'est pas facile.

La **présidente**:

En effet! Je trouve d'ailleurs qu'il serait intéressant de pouvoir en discuter aussi en commission avant même d'avoir des textes finis, pour qu'il y ait un échange suite aux auditions menées, ce qui n'empêche pas que la majorité se mette d'accord sur quelque chose.

Het incident is gesloten.